

[Bertel Dahlgaard.]

Der kan saa være Uenighed om Enkeltheder vedrørende den tekniske Gennemførelse af Reglerne for Tillægsmandaternes Udregning, og i den Henseende vil jeg gerne sige, at Det radikale Venstres Repræsentant i Udvalget foreslog en anden og enklere Fremgangsmaade end den, der nu indeholdes i Forslaget, idet han foreslog, at den fulde Forholdsmæssighed sikredes ved en Bestemmelse, der simpelt hen sagde, at hvis et Parti ved Fordelingen har faaet for mange Kredsmandater i Forhold til Stemmetaillet, afgives de Kredsmandater, som har faaet de laveste Kvotienter, og disse Mandater overføres til de Partier, som i Amts- og Storkredsene har Krav paa det næste Mandat. Dette Forslag kunde imidlertid ikke vinde fornøden Tilslutning, selv om jeg forstod, at Socialdemokratiet ikke afviste at forhandle paa dette Grundlag. Venstre viste ikke den ringeste Interesse derfor. Vi maatte da forblive paa det Grundlag, der forelaa i Forslaget.

Jeg maa maaske her indskyde en Bemærkning i Anledning af det ærede Medlem Hr. Kristen Ambys Udtalelser om Mandatfordelingen inden for Omraaderne, navnlig inden for Jylland. Jeg gør det ærede Medlem opmærksom paa, at hvis man anvender Reglerne i det Forslag, der nu gennemføres, paa Valget i Efteraaret 1947, saa vil i alle 11 jyske Amtsomraader det Antal Vælgere, der gaar paa et Mandat, komme til at ligge mellem 12 000 og 15 000. Mon man saa kan komme det saa forfærdelig meget nærmere? Det er rigtigt, som det ærede Medlem sagde, at efter Valget i 1947 har Aarhus Amt faaet forholdsvis billig Mandatfordeling, om man kan sige saadan, men man maa jo huske paa, at det her drejer sig om et enkelt Valg, ved andre Valg kan Forholdet helt ændres blot ved, at Stemmerne falder noget anderledes, saa Tillægsmandatfordelingen foregaar paa et lidt andet Grundlag. Men naar det Forslag, der her foreligger, gennemføres, er der altsaa skabt Sikkerhed for, at ethvert Parti og enhver Retning i Folket faar den Repræsentation, som Tilslutningen blandt Vælgere berettiger til, og det maa saa ogsaa de, der gerne strækker Haanden ud efter mere, affinde sig med.

Hvad angaar de af det konservative Mindretal foreslaaede Ændringer erkender jeg, at de ogsaa bygger paa Sikringen af den fulde forholdsmæssige Repræsentation, og der er ogsaa Tanker i disse Ændringsforslag, som efter min Mening meget vel kan drøftes. Naar en saadan Drøftelse ikke har kunnet føre til et Resultat i Udvalget, skyldes

det utvivlsomt visse Mangler, som meget stærkt er paapeget af Administrationen. For det første synes jeg, det er meget betænkeligt ved en midlertidig Valglovsændring at ophæve den gældende Ordning med Kredsmandater og Tillægsmandater, saa der ikke fremtidig skulde sondres mellem Kredsmandater og Tillægsmandater, og et bærende Princip i vor nuværende Valglov altsaa vilde blive forladt.

Dertil kommer, at det konservative Partis Forslag om i selve Loven at fastlægge for al Fremtid Mandattallet i hvert Amt... (*Kristen Amby*: Nej, det er kun midlertidigt vi gør det). Ja, det er, saa længe, denne Lov gælder, ikke sandt? (*Kristen Amby*: Der stod oprindeligt: ved det først afholdte Valg). Ja, jeg er da nødt til... (*Kristen Amby*: Ja, men De ved ikke, hvad der har været forhandlet i Udvalget). Ja, men jeg ved, hvad der staar i Forslaget. (*Kristen Amby*: Men det er ikke helt rigtigt). Da mit Partis Ordfører ikke har kunnet være til Stede her i Dag, taler jeg paa mit Partis Vegne, og jeg kan selvfølgelig ikke komme ind paa, hvad der eventuelt har været forhandlet i Udvalget, men efter Ændringsforslaget fastslaaes det i Loven, at hvert Amtsomraade skal have det fastsatte Antal Mandater. Det vil i hvert Fald betyde — det vil det ærede Medlem heller ikke benægte — at den fremtidige forskellige Befolkningstilvækst ikke faar nogen Indflydelse paa Mandaternes Fordeling inden for Omraaderne, og det er dog meget betænkeligt, og det er ogsaa imod den gældende Valglovs Principper.

Det kan ogsaa nævnes, at en saadan Fastlæggelse af Mandaterne i Omraaderne vil medføre visse Urimeligheder i Partiernes Mandatfordeling. Det vil uvægerlig føre med sig, at Amter med et betydeligt Stemmetail for et Parti i visse Tilfælde maa afgive et Mandat til Fordel for Amter, hvor det samme Parti har opnaaet langt lavere Stemmetail, noget, som i hvert Fald vil føles som en vis Urimelighed. De Tanker, som de konservative Ændringsforslag bygger paa, maa derfor i hvert Fald efter min Mening gøres til Genstand for en dyberegaaende Undersøgelse og Behandling, og jeg maa derfor anbefale at stemme imod dem.

Jeg skal endnu kun gøre nogle faa Bemærkninger, foranlediget af en Oplysning i Betænkningen. Det meddeles her, at der i Udvalget er fremkommet den Tanke eventuelt at gaa over til en Valgordning, hvor, som der staar, „Hovedstaden som hidtil udgør eet Omraade, medens det øvrige Land opdeltet i Købstæder og Landdistrikter“,